

Szczecin, dnia 5 lutego 2020 roku

Rada Miasta Szczecin

Elektroniczna skrzynka podawcza – ePUAP

Gminy Miasto Szczecin

PETYCJA

Działając w trybie art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o petycjach, zwracam się z uprzejmą prośbą o podjęcie inicjatywy uchwałodawczej w sprawie ustanowienia zakazu sprzedaży i udostępniania w sklepach jednorazowych toreb na zakupy z tworzywa sztucznego, o których mowa w art. 8 pkt. 15a ustawy z dnia 13 czerwca 2013 roku o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi.

UZASADNIENIE

Na wstępie pragnę wyjaśnić, iż przedmiotem petycji może być żądanie m.in. zmiany przepisów prawa, a petycja może zawierać postulat zmiany istniejącej czy

zainicjowania nowej uchwały rady miasta lub gminy (tak np. dr, adw. Piotr Benedykt Zientarski, dr Elżbieta Mreńca, *Obywatelska inicjatywa uchwałodawcza w procesie stanowienia aktów prawa miejscowego*, Warszawa 2018).

Zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Szczecin z dnia 19 grudnia 2011 roku (nr XIV/320/11), celem operacyjnym Strategii Rozwoju Miasta jest m.in. edukacja ekologiczna promująca świadomość i zachowania proekologiczne, m.in. w zakresie gospodarki odpadami. Z kolei w dniu 14 kwietnia 2008 roku Piotr Krzystek przedstawił długoterminową strategię marki Szczecina „Floating Garden”, która zakłada m.in. budowę miasta proekologicznego, realizującego odważne i wizjonerskie projekty.

Obecnie ogromny problemem dla środowiska są popularne foliówki. Tylko 10% z nich podlega recyklingowi, a proces ich rozkładu trwa nawet 500 lat. Niektórych rodzajów toreb w ogóle nie da się przetworzyć. Wyrzucone foliówki ostatecznie trafiają do mórz i oceanów, gdzie stanowią śmiertelne zagrożenie dla ptaków i ssaków morskich. Zaśmiecanie plastikowymi torbami na zakupy powoduje zanieczyszczenie środowiska i pogarsza powszechny problem odpadów w zbiornikach wodnych, zagrażając ekosystemom wodnym na całym świecie. Ponadto, akumulacja plastikowych toreb na zakupy w środowisku ma wyraźnie negatywny wpływ na pewne rodzaje działalności gospodarczej (dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2015/720 z dnia 29 kwietnia 2015 roku).

Co warto podkreślić, torebki foliowe są jednym z największych źródeł zanieczyszczeń plastikiem, a jednym z najprostszych do wyeliminowania, gdyż łatwo zrezygnować z ich użytkowania.

Zgodnie z art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, w zakresie nieuregulowanym w odrębnych ustawach lub innych przepisach powszechnie obowiązujących rada gminy może wydawać przepisy porządkowe, jeżeli jest to niezbędne dla ochrony życia lub zdrowia obywateli oraz dla zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego. Na podstawie przywołanej podstawy, rada gminy może w drodze przepisów porządkowych ustanawiać nakazy i zakazy, które tylko bezpośrednio służą zapewnieniu ochrony życia lub zdrowia obywateli oraz porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego w zakresie nie

uregulowanym w odrębnych ustawach (SA/Wr 590/95 - wyrok z dnia 9 maja 1995 roku).

Pierwsza z przesłanek ustanowienia przepisów porządkowych nie budzi żadnych wątpliwości, albowiem przepisy powszechnie obowiązujące nie regulują rzeczonyj kwestii. Jeśli natomiast chodzi o drugą przesłankę, mianowicie niezbędność dla ochrony życia lub zdrowia obywateli, sprawa nie jest tak jednoznaczna.

Należy jednak zauważyć, że metodą wykazania przez organy gminy, że nie doszło do przekroczenia granic upoważnienia ustawowego, jest należyte uzasadnienie prawne i faktyczne danego aktu. W odniesieniu do przepisów porządkowych uzasadnienie powinno obejmować wykazanie, że ich uchwalenie jest niezbędne dla ochrony wartości wymienionych w art. 40 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym i nie jest możliwe skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom dla tych wartości na gruncie istniejących unormowań ustawowych. Uzasadnienie jest istotnym elementem kontroli uznaniowości lokalnych organów prawodawczych (*Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, red. Sebastian Gajewski, Aleksander Jakubowski, Warszawa 2018).

Kluczową kwestią jest więc uzasadnienie uchwały ustanawiającej przepisy porządkowe - w tym konkretnym przypadku wykazanie, że zakaz sprzedaży i udostępniania w sklepach jednorazowych toreb na zakupy z tworzywa sztucznego jest niezbędny dla ochrony zdrowia mieszkańców Gminy Miasto Szczecin.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 28 sierpnia 1991 roku (sygn. akt SA/Ka 525/91), zgodnie z którym życie i zdrowie człowieka mogą być zagrożone w rozumieniu art. 40 ust. 3 ustawy o samorządzie terytorialnym (obecnie ustawa o samorządzie gminnym) nie tylko działaniami bezpośrednimi, ale również pośrednio. Na kanwie wskazanej sprawy, Naczelny Sąd Administracyjny uznał, że można, w trybie właśnie przepisów porządkowych, nałożyć na podmioty gospodarcze prowadzące skup złomu żeliwnego i metali kolorowych obowiązek ewidencji ich dostawców. W uzasadnieniu wyroku Sąd podkreślił, że w preambule uchwały zaakcentowano, iż została podjęta w związku z nasilającymi się kradzieżami kabli elektrycznych, linek miedzianych i innych części urządzeń użytku

publicznego, co stwarza zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz powoduje wielkie straty materialne. Oczywiście bowiem jest że kradzieże mienia będącego częścią składową urządzenia ruchu kolejowego (na przykład sygnalizacji) powodują bezpośrednio niebezpieczeństwo katastrofy i tym samym zagrożenie dla życia i zdrowia nie dającej się określić liczby osób, a na przykład kradzież pokryw z włazów kanalizacyjnych w ciągach ulicznych - niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia przechodniów, zwłaszcza nocą.

Trzeba mieć na uwadze, że plastik to także zagrożenie dla zdrowia i źródło potencjalnie szkodliwych substancji, które mają wpływ m.in. na pracę układu hormonalnego. Przy produkcji plastikowych opakowań wykorzystuje się ponad 4 tys. chemicznych substancji *(na podstawie realizowanego przez 18 partnerów z rejonu Morza Bałtyckiego projektu edukacyjnego mającego na celu zmianę zachowań konsumenckich dla poprawy stanu środowiska naturalnego)*.

Badania przeprowadzone in vivo i in vitro sugerują, że nanocząstki plastiku dostają się do organizmu głównie drogą pokarmową i oddechową. Agencja Ochrony Środowiska określiła wartość 300 ppm styrenu (1000 µg/m³) jako dopuszczalną w przypadku przewlekłego narażenia. Stężenia powyżej tego poziomu mogą być szkodliwe dla zdrowia ludzkiego. W połowie stycznia 2018 roku Europejska Agencja Chemikaliów zaktualizowała listę substancji mogących mieć poważny wpływ na zdrowie ludzkie i środowisko. Na liście uaktualnione zostało zagrożenie związane z ekspozycją na działanie bisfenolu A, związku chemicznego, który jest wykorzystywany do produkcji tworzyw sztucznych. Bisfenol nie tylko wywołuje zaburzenia układu rozrodczego, ale także wpływa negatywnie na funkcjonowanie naszej gospodarki hormonalnej. Badania potwierdzają, że bisfenol jest substancją, która działa szkodliwie na układ rozrodczy, ma wpływ na zaburzenia płodności, może wywoływać przedwczesne pokwitanie, drażnić drogi oddechowe, a nawet uszkadzać oczy i wywoływać reakcje alergiczne. Może również powodować otyłość, częste poronienia, problemy z tarczycą czy zwiększać ryzyko zachorowania na raka piersi i prostaty (http://www.ekonsument.pl/a67102_bisfenol_a_wrog_w_butelce.html).

Bacząc na powyższe okoliczności, pożądane jest zaangażowanie w proces uchwałodawczy naukowców z np. Uniwersytetu Szczecińskiego lub Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego, tak by w ramach przedmiotowej uchwały ustanowić akt prawa miejscowego, który w sposób

kompleksowy i skuteczny regulowałyby na terenie Gminy Miasto Szczecin rzeczony problem. Nieocenione dla uzasadnienia przedmiotowej uchwały byłoby stanowisko lokalnego środowiska akademickiego, podparte rzeczową analizą naukową pod kątem wpływu jednorazowych toreb foliowych na zdrowie człowieka.

Jednocześnie chciałbym zauważyć, że alternatywnym rozwiązaniem mogłyby być wydawane przez miasto modne torby na zakupy wielokrotnego użytku, opatrzone np. ciekawymi rysunkami o charakterze edukacyjnymi. Co więcej, jeden ze zwycięskich projektów tegorocznej edycji Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego, mianowicie „Szczecin bez plastiku!”, takie rozwiązanie zawiera.

Uprzejmie proszę o niekorespondowanie drogą pisemną (art. 39 [1] Kodeksu postępowania administracyjnego). Wyrażam zgodę na korespondowanie na podany adres poczty elektronicznej.

Łączę wyrazy szacunku,

Igor Podeszwik

inicjatywa „Nowy Szczecin”